

Literatura de guerra

Després del llibre de Remarque — punt neuràlgic — s'han escrit, adaptat i traduït un sens fi de llibres de guerra, nova espècie de literatura a l'abast de tothom i sense gaires complicacions. I aquests llibres primitius — quan menys d'una sensibilitat esmussada — han tingut un èxit llampant. L'èxit de la temporada.

Abans de l'aparició del llibre «Res de nou a l'oest», s'havien escrit uns llibres arran mateix de la guerra — Barbusse, Dargelés — els quals llibres no havien conquerit el nom de «Llibres de guerra» com els alemanys de novella publicació han adquirit per dret propi.

Al costat de Remarque, Renn, al costat de Renn, Glaeser, al costat de Glaeser, Ludwig. Així d'aquesta forma una corrua d'escriptors que han escrit el llibre de guerra des de la trinxera, des de la ciutat, des de l'etapa o sigui des del Quarter General, el cervell on les operacions es forjaven sota uns càlculs científics, lluny de les misèries del front. La guerra, doncs, i especialment la Gran Guerra, ha estat observada i ressenyada des de tots els punts d'albir. I des de tot arreu n'ha resultat el mateix: que la guerra és completament inútil, inhumana i regressiva. Arribada aquesta conclusió, exactament lògica, naturalment humana, sembla ésser que es deuria formar una forta correntia contra la guerra, mitjançant actes positius. I efectivament: en l'ordre internacional, a més a més d'una S. de N. amb més bona voluntat que no amb força d'obligar, el pacte Kellogg, el Tribunal d'Arbitratge, les mediacions internacionals, etcètera, etc. I en l'ordre nacional: l'augment de capacitat guerrera en tots els ordres. Milloraments de la quí-

mica com a poder destructiu, formes de desarmament simulat, utilatge novíssim de submarins, estimulació de les forces aèries aplicades a l'ofensiva.

D'aquests elements se'n dedueix una falta de sinceritat, o millor dit, d'un desdoblament de personalitat: internacionalment, pacifista, per enganyar els altres, i nacionalment la màxima de la pau armada, és la millor pau.

I aquesta dualitat de fer es nota molt més a les nacions fortament castigades per la passada guerra que no pas en les nacions que guardaren la neutralitat. I precisament són aquelles nacions on els llibres de guerra adquireixen un succés inigualat.

La voga d'aquesta classe de llibres arribarà a ésser perjudicial pel fi vist que persegueixen. Suposem descartada la finalitat del lucre — potser la més acusada de totes — el fi immediat és donar a conèixer la sofrença de la guerra, la punició terrible que significa pels pobles. Donar a conèixer la guerra neta, sense cap atenuació, tal com és en realitat o tal com la veieren la majoria dels combatents. Aquesta sembla ésser la finalitat més noble d'aquesta mena de literatura en moda. Però la continuada narració de sofrences, físiques, morals i espirituals acaba per a produir al lector de bona fe una mena d'indiferència fatalista que treu tota possibilitat de proselitisme.

I aquests llibres, la majoria de ells molt ben conuinats, descendiran a la categoria de novel·les franceses de Xavier de Montepin, A. Dumas, totes elles de trames allargassades, pròpies per a fer dormir en les vetllades d'hivern.

JOAN SELVAS I CARNÉ

El Premi Joan Crexells 1929

ha estat atorgat a «El Cercle Màgic»
de Puig i Ferrer

Ahir a les vuit del vespre i en el saló d'actes de l'Ateneu Barcelonès, Narcís Oller, l'autor de «La febre d'or», feia públic el veredict del jurat del Premi Joan Crexells, que donava cinc vots a l'obra ja dita de Puig i Ferrer, un a «Fanny» de Carles Soldevila i l'altre a «Entre flames», de Joaquim Ruyra.

Aquest fall, doncs, donava a Puig i Ferrer les cinc mil pessetes de què consta aquest premi que ara per primera vegada s'atorga.

No cal dir que ahir a la tarda a les penyes literàries de Barcelona no es parlava d'altra cosa que del Premi Crexells i les possibilitats de cadascuna de les dues o tres obres sobre les quals se sabia, per indiscrecions, que el parer dels compo-

nents del jurat fluctuava. I sembla que el veredict donat, ultra premiar una obra digna d'aquest premi, tira per terra totes les acusacions que més o menys velades se havien fet contra el jurat.

Van a continuació algunes de les declaracions que l'autor premiat i membres del jurat han fet a un redactor de «la nau».

Parla Puig i Ferrer

Demanem a Puig la seva impressió personal i — molt afectat — ens respon:

—No res, amics, estic molt emocionat. He sentit una gran satisfacció íntima.

—I de les persones que us han votat?

(Contínuu a la pàgina 2)

L'impost sobre l'aviram

Un bon dia — no fa gaires setmanes — s'esvalotà el mercat. Les pàgines venedores posaren indignades el crit al cel. Sota les voltes de la Casa Gran, en l'interior dels comerços i en les converses domèstiques no es parlà d'altra cosa durant uns mesos. I tot plegat per poc menys que no res, com algú podria dir. L'Ajuntament, prosseguint la seva política administrativa de reforçar els ingressos, havia augmentat l'impost sobre l'aviram, i en virtut d'aquest augment els drets d'entrada per cap eren més crescuts.

No volem discutir ara la legalitat d'aquesta disposició. Segons paraules del senyor Montardit, l'Ajuntament actual es limità a portar a la pràctica un acord pres per Ajuntaments anteriors. Voldríem tant sols observar, més com advertiment que com a censura, el perill que un migrat ingrés a la bossa del municipi no compensi en res el dany que pugui portar en el comerç i l'economia dels ciutadans. Hom sap prou bé que els pàgines que vénen a vendre a Manresa no fan altra cosa que un intercanvi de mercaderies; bona part dels diners que fan com a venedors els deixen com a compradors. Ara bé; són molts els comarcans de determinats indrets que amb motiu d'aquest augment han aprofitat les actuals facilitats de transport per a dur les mercaderies a altres ciutats on no els és exigit cap impost, en desenrotllament de una política d'atracció. Per altra part — i això per a nosaltres és el més sensible — seguint el curs natural, l'augment de l'impost s'ha de traduir forçosament en un doble recàrrec en el preu de venda, dificultant encara més la seva adquisició als pobres. La qual cosa és, àdhuc, contrària al principi que en aquest aspecte informa la política del Govern, contrària a l'encariment de la vida.

Ens permetem a creure que amb tot i la vigència de la disposició l'Ajuntament no ha dit encara la darrera paraula. Quan dies passats una comissió de comerciants va visitar l'alcalde, aquest oferí tornar a portar l'acord en una sessió de la Permanent, per a estudiar si és convenient una rectificació. Ho esperem així.

Altrament, seria portat una vegada més a la pràctica l'ideal de fer contribuir a la prosperitat pública amb la misèria privada.

EL DIA: Teléfon 342

Aquest número ha passat per la prèvia censura governativa

Hom suposa que a la frontera txecoslovaca ha estat detingut el vampir de Dusseldorf

Crim? Rapte? Suïcidi?

La misteriosa desaparició d'un personatge

L'afer Gazapo ha tingut decididament una mala premsa. En això, aquest honorable home de negocis, demostrà poc lluc i mala sort. Si en lloc de desaparèixer tan misteriosament en aquestes latituds, de periodisme tan escarransit i magre, hagués tingut l'encert d'efectuar aquest truc final de la seva carrera davant de l'escenari de França, avui el seu nom i la seva imatge, seria tan popular com la de Briand o la del Kaiser en temps de la guerra. D'oportunitats d'esdevenir cèlebre no en passen pas a cada moment, perquè hom es deixi aclaparar massa per la fatalitat en el moment de desaparèixer i no pensi en aquests detalls. Per altra part, hem de confessar-ho, el desgraciat Gazapo ha tingut la mala sort de coincidir amb la seva desaparició, les enraonies d'un canvi de situació política que han acaparat tota l'atenció de la premsa.

En aquestes circumstàncies, no trobaríem res d'estrany que en el fons del fons, ell fos el primer afectat i penedit d'haver desaparegut tan misteriosament, però amb tan poc èxit.

**

El lector ens agrairà, potser, una mica d'història.

L'interfecte — que ens sigui perdonada l'aplicació precipitada de aquest mot — es deia Lorenzo Gazapo Orango, tenia més de cinquanta anys, una esposa i tres fills i vivia al carrer d'Antoni Maura. Com a home, era d'un tracte exquisit i una virtut excelsa; com a home de negocis gaudia d'una confiança i un crèdit il·limitats.

La seva llar domèstica era un cel car Gazapo, atresorava totes aquelles altes qualitats d'un espòs i un pare de família modèlics. En el ram dels negocis era d'una competència extraordinària. Es dedicava a les operacions de liquidació de drets reials i al pagament d'impostos del timbre a la delegació d'Hisenda, i era tant el seu crèdit, que en algunes ocasions havia tingut a les seves mans fortunes immenses.

Darrerament hom havia advertit un petit retard en les seves liquidacions sempre tan puntuals. Però res no feia suposar el què havia de esdevenir-se.

Dimarts passat, Gazapo féu la seva vida habitual i abans de colgar-se al llit jugà encara una partida d'escacs amb el promès de la seva filla. Dimecres el matí sortí de casa seva, on encara a hores d'ara no ha tornat.

En el moment de desaparèixer Gazapo tenia confiades a les seves

mans aproximadament un milió de pessetes.

**

Fins ara les gestions de la policia no han aclarit res. No solament no ha aparegut per enlloc el personatge, sinó que hom no té ni tan solament sospites de com ha estat la seva desaparició.

Rapte? Crim? Suïcidi?

Uns atacs d'asma i una crisi de neurastènia fan pensar en el suïcidi. Els familiars temen un crim o un accident, puix que el dia anterior a la desaparició pagà 75.000 pessetes, i l'haver-se trobat a la taula del seu despatx un envelop amb 4.000 pessetes.

La gent de toga creu en un rapte, i els més imaginatius el suposen fugat d'una volada, cavaller en una avioneta.

Quan estava davant el jutge l'esposa del desaparegut, arribà al jutjat la notícia d'haver-se trobat el cadàver d'un home que portava gafes de carei. Hom creia que Gazapo havia comparegut, però l'error fou aviat patent; es tractava d'un pobre home que morí sobtadament.

Ha passat gairebé una setmana i el misteri, púdic, continua sense deixar-se aixecar el vel. Totes les suposicions i totes les hipòtesis fan rodar el cap a la policia.

L'articulista no pot fer-hi més. No coneix l'home de negoci i no sap ni tan solament si duia una barba respectable, o si construïa cada any un pessebre per Nadal. No té intenció de donar cap pista ni de fer una indicació trascendental sobre la fragilitat de la virtut humana. Però l'articulista, davant de la desaparició inexplicable d'un home de negocis no pot estar-se de pensar en Jannings i en «El destí de la carn».

J. B. C.

EL DIA

DIARI D'ESQUERRA REPUBLICANA

Redacció i Administració:
Cirera, 13 - Teléfon 342

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

A Manresa 2' ptes. el mes
A fora . . 2'50 » » »

El número corrent 10 cèntims

Anuncis comercials, esquel·les mortuòries i encaixos, a preus de tarifa.